

HOLTÅLEN KOMMUNE

Kommunal målsetting for bever 2023-2026

Innhold

Kommunale mål for beverforvaltning i Holtålen kommune	3
Bakgrunn for kommunal målsetting for bever i Holtålen kommune	3
Dagens situasjon	3
Overordnede kommunale mål.....	3
Bestandsstørrelse	3
Uttak.....	4
Rapportering.....	4
Jakttid	4
Alternativer for innskrenkinger i jaktuttak.....	4
Kort om beverens historie i Norge.....	5
Beverens biologi	5
Bibliografi	6

Kommunale mål for beverforvaltning i Holtålen kommune

Bakgrunn for kommunal målsetting for bever i Holtålen kommune

Forskrift med hjemmel i viltloven om forvaltning av bever trådte i kraft 15.05.2017. Formålet med forskriften er å bidra til at forvaltningen av bever skjer i samsvar med forvaltningsmålet i naturmangfoldlovens § 5. (*forvaltningsmål for arten*): *Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengig av.* Forskriften om forvaltning av bever skal legge til rette for en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig nyttegjøring av viltressursen. Forskriften skal samtidig bidra til å hindre unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.

Forskriften setter følgende krav til kommunene:

- Det skal vedtas mål for utviklingen av beverbestandene.
- Beveren skal ha store nok bestander i hele sitt naturlige utbredelsesområde til at den kan overleve på lang sikt.

Dagens situasjon

I forvaltningsplanen utarbeidet av Fjellstyrene i Holtålen i januar 2022, er det beskrevet innsamlingsmetode for beregning av bestandsstørrelsen i kommunen. Det er benyttet temakart for hjortevilt/bever fra 2005, samt opplysninger fra kilder rundt om i kommunen. Enkelte vassdrag er kartlagt med hensikt i estimat for bestandsstørrelse. Det er ikke gjennomført noen større, overordnet beverkartlegging i Holtålen kommune, og det er derfor vanskelig å si noe konkret om bestandsstørrelsen.

Bestandstettheten er beregnet ved estimat, og metoden vil inneha en del usikkerhet. Vanlig for denne metoden er å regne en beverkoloni per 2-5 kilometer langs vassdrag med fast tilhold av bever. I estimatet tas det høyde for at hver koloni innehar 4 individ. I Holtålen kommune er det beregnet å være en beverkoloni per 3,5 km i vassdrag med fast tilhold av bever. Med bakgrunn i dette er bestandsstørrelsen for bever i Holtålen kommune per 2022, estimert til 104 individer.

Overordnede kommunale mål

- 1. Holtålen kommune skal ha en forvaltning av bever som sikrer en lokal og bærekraftig forvaltning med nærings- og rekreasjonsmessig utnyttelse av viltressursen, samtidig som en skal sørge for å holde bestandene på et nivå der en unngår unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser.**
- 2. Kommunen ønsker å innhente nødvendige opplysninger for å drive en kunnskapsbasert forvaltning på bever.**
- 3. Det skal unntaksvis gis tillatelse til skadefelling av bever. Bever skal i hovedsak tas ut i jakttiden.**

Bestandsstørrelse

Holtålen kommune har som målsetting at beveren skal forvaltes på en måte som opprettholder levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder, og samtidig unngå unødige skader og ulemper på andre samfunnsinteresser. I forvaltningssammenheng regnes et uttak på 10-20 % som bærekraftig for bever. Med en estimert bestand på 104 individer, vil dette tilsvare et årlig uttak på 10-20 individ. Likevel er det ikke ønskelig med et så stort uttak i kommunen de første årene, da vi har for liten kunnskap om den faktiske bestandsstørrelsen (jf. Nml §9, føre-var-prinsippet). Det settes

krav om innrapportering av observasjoner og stedfestelse ved uttak. Dette vil gi en bedre oversikt over bestanden i årene som kommer.

Uttak

Det åpnes for jakt på bever i Holtålen kommune med et årlig uttak på **10 individ**. Jakt og fangst bør fokuseres mot områder hvor beveren er å anse som en skadegjører, eller skaper ulemper for andre samfunnsinteresser. Bestanden skal være bærekraftig og i størst mulig grad reguleres gjennom ordinær jakt.

Rapportering

Rapportering med informasjon om sett og skutt bever, antall og eventuelt observasjoner av beverhytter eller annen aktivitet knyttet spesifikt til arten, skal meldes til Holtålen kommune fortløpende, og senest 14 dager etter jaktslutt. Observasjonene/uttaket skal stedfestes med koordinater og dato. Ved innmelding benyttes "Rapporteringsskjema for bever i Holtålen kommune" som ligger på kommunens hjemmeside. Skader og ulemper på samfunnsinteresser som er forårsaket av bever, skal også rapporteres så vidt det er mulig.

Det forskes på fødselstidspunkt for bever i Norge gjennom prosjektet «Det norske beverprosjektet». For å få mer kunnskap om fødselstidspunkt for bever i Norge, oppfordres jegere som skyter drektige hunner om å kontakte Christian Robstad, christian.a.robstad@usn.no.

Jakttid

Jakttidene for bever følger forskrift om jakt- og fangsttider, 01.10 – 30.04. Jeger er pliktig å kjenne til dette. Kommunen har delegert myndighet til å utvide jakttiden på bever med inntil 15 dager etter endt jakt i hele eller deler av kommunen, der is- og snøforhold vanskeliggjør en bestandsmessig forsvarlig forvaltning innenfor ordinær jakttid, jf. forskrift om jakt- og fangsttider §3 pkt. 3.

På grunn av usikkerheten rundt fødselstidspunkt for bever, anbefales det at skutt drektig bever innmeldes til beverprosjektet slik at forvaltningen får et bedre kunnskapsgrunnlag på fødetidspunkt før det eventuelt kan åpnes for utvidet jakt. Dersom det viser seg at beverne ikke føder før etter disse 15 dagene, kan utvidet jakttidsramme vurderes ved revidering.

Alternativer for innskrenkinger i jaktuttak

Dersom målsettingene for forvaltning av bever ikke blir oppnådd kan kommunen fastsette kvoter for uttaket, innskrenke jakttiden eller frede hele eller deler av kommunen.

Kort om beverens historie i Norge.

Fram til midten av 1700-tallet fantes bever over det meste av Norge. På grunn av intensiv jakt og fangst ble beveren nesten utryddet i første halvdel av 1800-tallet (Rosell & Pedersen, Bever, 1999). Omkring 1850 fantes det kun mindre spredte bestander i Telemark og Agder-fylkene. Arten ble i samme tidsrom utryddet i Sverige og Finland (Rosell & Parker, Forvaltning av bever : dagens tilstand og fremtidig behov, 1995).

I Sør-Trøndelag forsvant beveren fra de siste lokalitetene ved Essand (Tydal kommune) og Nea (Selbu kommune) ca. 1830-1840 (Collet, 1896). Utsetting har sammen med naturlig innvandring fra Sverige gitt grunnlag for bestanden i fylket i dag. I Røros kommune ble det i 1967/68 satt ut bevere, som utover 1970-tallet vokste seg til en livskraftig bestand (19 og 40 hytter hhv. i 1985 og 1988). Fra Rørosdistriktet utvandret det individer ned Gaula, samt muligens over til Stugudalen og videre ned Nea til Selbusjøen (Bangjord, 1993).

Beverens biologi

Beveren (*Castor fiber*) har en levende vekt mellom 15-25 kg og er kjønnsmoden når de er mellom to til tre år gamle og de får mellom to til tre unger hvert år, avhengig av tettheten i bestanden (Hjeljord, 2008). Leveområdet deres er tilknyttet ferskvann, både i elver og sjøer av helt forskjellige størrelser. Beveren er mest nattaktiv, men kan også observeres på dagen. Beveren kan tolerere mye menneskelig aktivitet om den får være i fred (Rosell & Pedersen, Bever, 1999). Vekten på bever er mellom 15-25 kg og de er revirhevdende(koloni). En koloni består som oftest av et foreldrepar, små unger og 2-3 år gamle unger. Mellom beverkoloniene er det en sterk konkurranse om ressursene (Hjeljord, 2008).

Sommerstid foretrekker beveren urter både over og under vann, men den er også glad i geiterams (*Chamaenerion angustifolium*). Selje (*Salix caprea*) og osp (*Populus tremula*) er favorittkosten og utgjør sammen med rogn (*Sorbus aucuparia*) og bjørk (*Betula pubescens*) det meste av vinterkosten. Or (*Alnus*) felles også, men foretrekkes først og fremst til bygningsmateriale. Forrådet av vinternæring lagrer beveren under vann foran hytta. Den er derfor avhengig an en tilstrekkelig vanddybde slik at vinterlageret ikke fryser til is. Når beveren da demmer opp større områder, oppnår den både isfri lagring av vinterforrådet og sikrer at inngangen til hytta blir liggende under vann. Dambygging koster energi, og dersom vanddybden er over 0,8 m over et litt større vannareal, bygger ikke beveren demning (Hjeljord, 2008).

Bibliografi

Bangjord, G. (1993). *Viltet i Trondheim kommune*. Trondheim: Trondheim kommune.

Collet, R. (1896). *Bæveren i Norge: dens utbredelse og levemaade*. Bergen.

Hjeljord, O. (2008). *Viltet - biologi og forvaltning*. Ås: Tun Forlag.

Rosell, F., & Parker, H. (1995). *Forvaltning av bever : dagens tilstand og fremtidig behov*. Bø: Høgskolen i Telemark.

Rosell, F., & Pedersen, K. V. (1999). *Bever*. Landbruksforlaget.